

Ridderzuring

Bestrijding een kwestie van arbeid en beleid

Ridderzuring blijft de aandacht vragen. Ook bij een aantal deelnemende melkveehouders binnen het project BIOVEEM is het probleem actueel en reden om het onderzoek naar dit onderwerp weer op te pakken. Bovendien, voor veel gangbare veehouders is dit onkruid een doorn in het oog en mede een argument om niet te piekeren over omschakeling naar biologisch.

Waarom vormt ridderzuring een probleem? Wat betreft droge stof productie doet ridderzuring niet veel onder voor gras en klaver. Grazende melkkoeien en jongvee vreten het echter niet of nauwelijks. De ridderzuring die met de grasklaver wordt ingekuuld wordt nog wel opgevreten, maar zuringstengels in het hooi blijven steevast op de voerang achter. Hier en daar een zuringplant kost geen opbrengst maar is toch onacceptabel.

Verspreiding

Ridderzuring vermeerdt zich vooral door zaadvorming. Deze plant kan bloeien vanaf mei tot in het najaar. Gedurende een groot deel van het groeiseizoen bestaat dus het risico dat de plant in zijn directe omgeving gaat uitzaaien. Ook kan er zaad in de kuil of in het hooi komen, waardoor het zich snel over het hele bedrijf verspreidt. Een klein aantal planten in een grasklaverperceel geeft altijd het risico dat het er meer worden. Ook met aangekocht hooi, zeker als dit afkomstig is van percelen met natuurbeheersovereenkomsten, kan ridderzuringzaad aangevoerd worden. Naast het geschetste risico speelt ook de beeldvorming een rol. Ridderzuring is voor velen synoniem voor werkachterstand. Als dit onkruid op het bedrijf voorkomt zou er wel eens

Ridderzuring na grasinzaai

Foto's PV

Ridderzuring na intensieve grondbewerking (vals zaai-bed)

te weinig aandacht kunnen zijn voor het graslandbeheer. In paardenweitjes mag het nog voorkomen, maar in grasland voor melkvee niet. Dat ridderzuring een rol speelt voor het imago van het bedrijf mag daarom zeker genoemd worden.

Bioveem

Een groot deel van de biologische melkveehouders heeft te maken met ridderzuring, zo ook een deel van de 17 melkveehouders in het project BIOVEEM. De verschillen in omgang met het probleem zijn echter groot. Alle veehouders werken er serieus aan om uitbreiding van de zuringpopulatie te voorkomen. In de eerste plaats doen ze dat door planten met de hand uit te steken of uit te trekken, bijvoorbeeld met de zogenaamde *lazy dog*. Dit handwerk kost veel tijd. Meestal kiest men ervoor om er een paar maanden lang één of twee uur per dag aan te werken. De planten, die zo diep mogelijk moeten worden losgemaakt, worden van het land meegenomen naar het erf.

Niet laten uitzaaien

Ook het voorkomen van bloei van de ridderzuring is een hele toer. Als de planten onverhoopt toch staan te bloeien is het zaak voorafgaand aan het maaien de pluimen af te knippen en in zakken af te voeren. Zuring kan ook hele lage bloemen vormen. Het lijkt daarom zinvol om na elke weidegang te bloten.

Nieuwe planten

Gras is een geduchte concurrent voor ridderzuring. In een goede grasmat zullen kiemplantjes weinig kans krijgen. In percelen met een substantieel aandeel klaver is de zode vaak wat meer open. Dat biedt onkruidzaad de kans om te kiemen en uit te groeien. Het zaad van ridderzuring blijft vele jaren kiemkrachtig en wacht op licht. Na de uitvoering van grondbewerkingen zal er veel zaad gaan kiemen. Op

die manier kan de hoeveelheid zuring in grasklaverpercelen na het scheuren beduidend groter zijn dan ervoor, ook na eventueel andere voedergewassen. Veel biologische veehouders zien dan ook een relatie tussen scheuren en ridderzuring. Het is zaak dit verband te doorbreken door rondom scheuren en herinzaai aan zuringbestrijding te doen.

Vals zaaibed

Hoe de hoeveelheid ridderzuring rond scheuren en herinzaai gereduceerd kan worden is een van de onderzoekthema's in Bioveem. Zo wordt nagegaan of een vals zaaibed een goede strategie is voor reductie van de zuringpopulatie bij graslandvernieuwing. In een vals zaaibed gaat het er altijd om dat het onkruid kiemt voor het zaaien van het gewas. Als er geen gewas staat zijn kiemplantjes gemakkelijk met een grondbewerking te doden. Bij ridderzuring is het bovendien belangrijk dat oude planten en de wortels ervan worden opgehaapt. Hiervoor dienen de grond en de zuringplanten goed los gemaakt te worden met een 20 cm diep werkende cultivator. Uit losse grond rapen is gemakkelijker dan steken in grasland. Voorwaarden voor een vals zaaibed zijn het juiste tijdstip, drogend weer en de beschikbaarheid van de benodigde arbeid. Om echt te werken aan verwijdering van wortels en een vals zaaibed goed tot zijn recht te laten komen moeten veehouders een periode van zes weken plannen tussen scheuren en opnieuw inzaaien.

Een vals zaaibed kan zowel in het voorjaar aangelegd worden als in de nazomer. Het voor- of nagesas doet er niet toe. De slagingskans van de methode is afhankelijk van de duur van het vals zaaibed, het uitvoeren van grondbewerkingen en het zo zorgvuldig mogelijk rapen van de zuringwortels. Uit de eerste ervaringen blijkt dat het succes evenredig is met de tijd die de veehouder hier voor uittrekt. ■

COLUMN

Geile koe

Als biologisch boer word je nog wel eens gevraagd mee te werken aan enquêtes, excursies, inleidingen, schoolprojecten en ga zo maar door. In het begin vind je die belangstelling leuk en zeg je bijna overal 'ja' op. Maar als je niet uitkijkt, komt het boeren zelf in het gedrang en neemt ook de eentonigheid toe. Vervolgens zeg je vaker 'nee'.

Behalve een tijdje terug. Toen had ik ook bezoek op mijn bedrijf. Nu eens niet van een groep gangbare boeren die de nodige achterdocht met zich meebrengen. Nee, nu waren het onwetende niet-agrariërs, zeg maar consumenten. Dit zijn de dankbaarste mensen om iets aan uit te leggen. Vaak weten ze niets van het reilen en zeilen op een boerderij. Tot hun verbazing zien ze dat de koeien schoner zijn dan gedacht, de machines indrukwekkender en de kalfjes aandoenlijker. Bij dit soort excursies gaat het er dan ook niet om de verschillen met de gangbaar werkende collega's uit te leggen. Belangrijker is het om een indruk te geven van de voedselproductie in bredere zin. Zo kwam onder andere de vruchtbaarheidscyclus van de koe ter sprake. Want ja, wil een koe melk geven, dan zal ze eerst een kalf moeten krijgen. Deze kennis was overigens al paraat bij het Randstedelijk bezoek. Prompt bespringt een koe een tochtige stalgenoot. 'Kijk', leg ik uit. 'Dit is een teken dat de besprongen koe bij de stier wil.' 'Oh, dat is dus een geile koe!', roept er iemand.

Na afloop van de excursie begin ik met melken. Al melkend overpeins ik of het niet veel zinvoller is om alleen maar 'ja' te zeggen tegen niet-agrarisch bezoek. Juist bij die groep is veel meer kennis over te dragen. Bovendien kunnen we zo een positieve bijdrage leveren aan ons imago. En voor de boer is het leuker om te doen!

Erik Ormel, melkveehouder